

פרוטוקול מס' 139
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' א' טבת תשל"ו 5.12.75 שעה 8.30

נכחור:

חברי הועדה:
י. ארידור - יו"ר
ח. אבו-רביע
י. בארי
א. גיבלבר
מ. הכהן
א. ורדיגר
מ. ורטמן
ד. זכין
ב. מואב
ב.צ. קשת
י. תמיר

מוזמנים:
שר המשטרה ש.הלל
רב-ניצב ש.רוזולין מפכ"ל המשטרה
תת-ניצב ז.מרגלית
ב.לשם - עוזר שר המשטרה
ח.הירש - יועצת משפטית למשטרה

מזכיר הועדה: י. יפה

רשמה: א. גוטמן

- סדר היום: (1) דו"ח ועדת-המשנה בראשות ח"כ ב.צ.קשת על המצב במשטרה
וס כום הדיון על הארועים בהפגנות
(2) הצרך הדחוף בהגברת כח-האדם והאמצעים העומדים לרשות
משטרת ישראל, על פי הצעתו של ח"כ ב.צ.קשת
(3) טפול המשטרה בבריונות במבשרת ירושלים (על פי הצעה
לסדר היום של הח"כ י.בן-מאיר, א.אולמרט וי.שריד)

-407-

(14.11.75) ב"ק (נאמן)

היו"ר י. ארידור: אני פותח את הישיבה.
אני מקדם בברכה את שר המשטרה, את מפכ"ל המשטרה, את הממונה על תלונות הציבור, מנכ"ל משרד המשטרה ועוזר שר המשטרה, וכן את היועץ המשפטי של המשטרה, שנאותו להזמנה ובאו לישיבה.

אני מציע, שהוועדה תוריד מסדר-יומה את הנושא "טיפול המשטרה בבריונות במבשרת ירושלים" - הצעה לסדר היום של הח"כ א. אולמרט, י. בן-מאיר וי. שריד. מטרתי להם, שכוונתי היום אינה לדון בנושא זה, אלא להעביר את הנושא לוועדת-משנה, ואני מבקש להסביר את העדרם של חמציצים בגלל ההודעה שלי.

שר המשטרה ש. הלל: בדברי הצעתי ואני מציע לוועדה לדון לא רק באספקט של פעולות המשטרה, אלא גם באספקט של הטיפול בזה. הרי הבעיה היא של מערכת היחסים ומה עושה משרד הפנים והדשיות המקומיות. במקום הזה, הבעיה הזאת היא דומיננטית, ולכן הבנתי שהענין הזה בוועדה כשהוא נדון הוא מכולול רחב יותר.

היו"ר י. ארידור: שני הדברים אולים בקנה אחד. הנושא הוא: טיפול המשטרה בבריונות במבשרת ירושלים, ואני אציע שזה ידון בוועדת-משנה. יחד עם זה, אני מציע שהטיפול יועבר לוועדת-משנה לעניני בתי-ספר ומשטרה, והיא תטפל בכל הנושא בכללו.
אני מבין שאין התנגדות. אם כן, נעבור לנושא שני.

1. דו"ח ועדת המשנה בראשות ח"כ ב.צ. קשת על המצב במשטרה וסיכום הדיון על הארועים בהפגנות.
2. הצרך הדחוף בהגברת כח האדם והאמצעים העומדים לרשות משטרת ישראל - הצעת ח"כ ב.צ. קשת.

היו"ר י. ארידור: הנושא הבא משולב משלשה נושאים: דו"ח של ועדת-משנה לבתי-ספר בראשות ח"כ ב.צ. קשת, סיכום הדיון בענין ההפגנות נגד הסדר הבנים והמפגינים, והנושא השלישי הוא הצרך הדחוף בהגברת כח אדם לרשות משטרת ישראל.
אני חושב, שנקיים דיון משולב בכל שלשה הנושאים.
אני מציע, שאת הדיון יפתח ח"כ ב.צ. קשת, במסירת דוח על הפעולות של הוועדה.

ב.צ. קשת: אדוני היו"ר, אדוני השר, ועדת-המשנה שיש לי הכבוד לעמוד בראשה, היא אינה ועדה החוקרת מקרה זה או אחר במשטרת ישראל, או ארוע זה ואחר שקרה במקום אחד או מקום שני, אלא זאת הוועדה אשר לומדת את בעיות המשטרה, ועוקבת, עד כמה שיש באפשרותה, אחר עבודת המשטרה.

מה שמפריע, זאת העובדה שחברי ועדת-המשנה הם חברים בכל מיני ועדות, על פי רוב מפורזות ושונות, וקשה מאד למצוא זמן כדי להתמסר לעבודת ועדת-המשנה כפי שהיתי רוצה וכפי שהיו רוצים גם חברי ועדת-המשנה.

לכן, הגברנו את הפעולה דוקא בימי הפגרה של הכנסת, כי אז יש פחות ישיבות ואפשר להתמסר לזה יותר. אז, עשינו את רוב הביקורים.

התחלנו בסקירת המחלקות השונות של המטה הארצי. במספר שבועות עמדנו בכך שיצאנו בכל יום שלישי למטה הארצי. נפגשנו בפגישה ראשונה עם המפכ"ל וראשי המחלקות. שמענו סקירות. נסינו לגוון את הביקורים, כדי לא לבוא רק לתחנות המשטרה או רק לתחנות מטה, ונסינו לעבור בכל מיני זרועות של המשטרה. בסיורים האלה ובביקורים האלה השתתפו לפעמים כל חברי ועדת-המשנה, ולפעמים

חלקם, לפעמים יו"ר הוועדה בלבד. לא תמיד מספר המשתתפים קובע, אבל גם ביקור יחיד או ביקור של שני חברים הוא ביקור חשוב לשני הצדדים; חשוב לחברי הוועדה שהם לומדים פחות או יותר את המצב, וחשוב גם למשטרה היודעת שיש מישהו המתעניין במעשיה.

היה לנו סיור ולימוד עבודת השוטרות בתל-אביב, עם המפקדת שלהן גב' נ.שדמי. זה היה ביקור ברחוב, בזמן העומס הגדול של התנועה, וראינו את עבודת השוטרות.

אני רוצה לציין, שלדעתי הגענו עם השוטרות למצב טוב מאד, הן ברובן בעלות רמת אינטליגנציה נאותה זאת ראינו גם בהופעה ביום השוטרת. התלונות של השוטרות הן לא נגד הגשם והרוח, לא נגד הקור והאבק, אלא נגד התנהגות של כמעט כל אדם האוחז בהגה כאשר עוצרים אותו ברחוב, כי אז לא חשוב לאיזה מעמד האדם הזה שייך - הוא הופך לחיה. לדוגמא: שוטרת אשר סיימה את אוניברסיטת בר-אילן, ולפני שנתנו לה תפקיד אחראי במשטרה, היא עבדה בתור סוירת. היא עצרה אדם, רופא, בבקר, והתגובה שלו היתה: "את תלמדי קדם קרוא וכתוב ואחר כך תעצרי אותי". לא כל השוטרות סיימו אוניברסיטאות ולא כלן עוצרות רופאים, אבל ראינתי אותן, וזאת היתה לרוב התלונה. אלה שעוברים ולא עוצרים אותם - מביעים אהדה לשוטרות. אלה שעוצרים אותם - הפהגותם בלתי בסבלת.

ביקרנו בבית המעצר באבו-כביר וכן בתחנת המשטרה באור-יהודה. באבו-כביר ביקרנו ויש לציין שיש לפחות מקום אחד בארץ שהוא דומה לבית מעצר, כי כל היתר זאת בושה וכלימה לעם ישראל השוכן בציון. באבו-כביר, עלי לציין - וצינתי זאת בפומבי לאחר שח"כ אחד תקף את בית-המעצר הזה - שם נעשו שיפורים רבים מאד וטובים מאד, הן בקשר לבנין עצמו והן בקשר להזרמת כח אדם. בביקורים הקודמים המצב היה קשה; לא היה כמעט פיקוד ולא היה מספיק כח אדם. הדברים שופרו, גם החדרים הותאמו פחות או יותר לתיקים. בית המעצר מחולק ל-5 חלקים, שבכל חלק ממנו מחזיקים עצירים מסוג שונה; עצירים, צעירות, "צוארון לבן", מועמדים להתאבדות. הרעש קם לאחר שהיה מקרה התאבדות באבו-כביר. יש שם חדר שאליו מכניס האחראי את האנשים שיש להם מצב-רוח מסוים. דוקא תלה עצמו בחור שלא היה לו בכלל מצב-רוח המעיד על אפשרות כזאת, הוא לא הראה כל סימנים, הוא צחק ושמח כמה דקות לפני זה. יש שם אפילו חדר נפרד של קוקסינלים. יש הפרדה לא רק של חדר, אלא גם דלת החדר היא מבטון, שלא יעשו הצגות לאסירים אחרים.

כך, שפחות או יותר התאימו את העניין הזה לפי סוגי העצירים הגכנסים.

אל לנו לשכוח, שאבו-כביר זאת "תחנת רכבת" ממש; שם יוצאים ונכנסים אנשים בכל שעות היום והלילה. שם יש קבוצת אסירים שהם עושים את עבודות השרות, והעצירים מתחלפים כל הזמן. זה עושה רושם שזה קל, כי לא יושבים הרבה זמן, אבל מאידך שם יש גם הפוסעים המסוכנים ביותר שמביאים אותם למשפט, ומבית-הסוהר אל המשפט, הם עוברים שם.

לאחר מקרה ההתאבדות, עשיתי ביקור-פתע בלילה, באבו-כביר כדי לראות איך מתנהלים העניינים אחרי זה. המסקנה היא, שאין למנוע אדם מלהתאבד אם הוא רוצה להתאבד. יש שתי אפשרויות: או להכניס אותו לחדר זכוכית, או לקשור אותו אל-שוטר באזיקים, אבל גם אז צריך לדאוג שהשוטר לא ירדם. כך, שבמקרה זה, לדעתי, צריך לבדוק אם התנאים היו מתאימים, אבל בתנאים של בית-סוהר, כפי שאנו יודעים על מקרים שבבתי-חולים נכים מנסים להתאבד ובחורים צעירים שנפגעו קשה מנסים להתאבד למרות כל הפיקוח של הרופאים והאחיות - קשה למנוע נסיון התאבדות.

יצאנו לאור-יהודה. קראתי בעתון על "איירונסייד הישראלי". נפגעת מזה; זה בחור שנפגע במלחמת יום הכיפורים. נפגעה לנכה 100%, משותק, והוא ממשיך בעבודתו במשטרה. לדעתי נגרם לו עוול שנותנים לו את הכינוי הזה, כי איירונסייד גומר את התפקיד, מקבל את המליון והולך הביתה, ואילו בחור הזה לא משחק את התפקיד אלא ממלא את התפקיד. אני מוסר על דעת כל החברים שהיו שם,

שההתרשמות היתה בלתי רגילה מהבחור הזה, שהוא ראש צוות חוקרים. לפי דעת המפקדים שלו, הוא עושה זאת בצורה נהדרת, ולראות אותו זה תענוג. אני רוצה לברך את המשטרה, שאיפשרה לבחור הזה לחזור לתפקידו למרות הגכות הקשה שלו.

יחד עם זאת, ביקרנו את התחנה הזאת כאחוז מנקודת המשטרה, כדי לראות איך הדברים האלה פועלים.

היינו אורחים בשפרעם ביום כנס הוועד למען השוטר. אני רוצה להקדיש כמה מלים לוועד למען השוטר ולראשו, ידידנו מ.סורקיס. נעשית עבודה נפלאה, ואני ממליץ בפני חברי הוועדה, שיצטרו במקום שיש מועדון לשוטר ויראו באיזה טעם הדבר הזה סודר. על כך יבורכו מ.סורקיס ורעייתו, ונציגת המשטרה פקד חנה קוצר.

בשפרעם היה כנס, וראינו את המקום שהוא הבטיח הגדול של בית-ספר למשטרה ומקום להדרכה.

הוזמנו, ואני מקווה שבקורב נקיים יום סיור שלם במקום הזה, איפה שנמצאים מאות שוטרים מחוגרים ועד פיקוד גבוה, קצינים, שיעלרו לדרגות גבוהות יותר במשטרה.

ביקרנו במשטרת זכרון יעקב. שם נתקלנו בדבר קשה מאד. מצד אחד, מועדון לשוטר, בלתי רגיל, ומצד שני חדר מעצר שזו בושה וחרפה. אין מלים לתאר איזה חדר מעצר זה ואיך זה נראה.

ביקרנו ברמת-גן, בטועחון לשוטר. נפלא. בחדר המעצר, לא כל כך נפלא...

היתה לי הזדמנות להופיע בכנסת בהזמנה מיוחדת להרצאה בפני 100 אנשי משמר הגבול, שבאו לבקר בירושלים בכנסת. נפגשנו אתם שם.

ביקור חשוב ערכנו בנמל התעופה בן-גוריון. שם היינו אורחי או מבקרי משמר הגבול. כפי שידוע לכם על-משמדי הגבול הוטלו תפקידים שאינם דוקא הגבולות שאנו מדברים עליהם, אלא נמל התעופה בן-גוריון, נמל אשדוד, ובימים הקרובים, אני מקווה, גם נמל חיפה. באילת יש סניף והמפקד של אשדוד הוא המפקד של נמל אילת.

בנמל התעופה בן-גוריון, ראינו כמה דברים אשר לדעתנו יש לתקנם ולטפל בהם; שתי כניסות יש לנמל בן-גוריון, והפיקוד הבטחוני איננו מתרכז ביד אחת. האחריות היום מתחלקת שם בין משטרת ישראל ובין מג"ב ובין נמל התעופה. היתה לנו הרגשה שאין שם יד אחת אשר בלחיצה על הכפתור הכל מסתדר.

בנמל התעופה בן-גוריון, נפגשנו גם עם הבחורים אשר תפשו את המחבלים. נפגשנו אתם וברכנו אותם. הספקנו לראות שם תרגיל של מהירות בה מגיעות נייזות המשטרה למקום. לצערנו, נוכחנו, שתקן כח-אדם לא מלא, וגם אם יתמלא - אינו עונה על בטחון הנמל.

נתקלנו בדבר, שהוא אולי שולי, אבל אולי באיזה שהוא רגע הוא ישחק תפקיד לא שולי; יש שם כלביה, ונכחתי שאין תקציב מספיק לכלביה הזאת. אף פעם איננו יודעים במקום כזה מי יציל את מי. עמדנו על כך, שצריך לשים לב לנקודה הזאת של הגבורה התקציב לכלביה.

ערכנו ביקור חשוב, לדעתנו, בנמל אשדוד. המצב מביח את הדעת, ויש שיתוף פעולה מלא בין הנהלת הנמל לבין המג"ב. מנהל נמל אשדוד אמר: "ברוך היום שהגיע אלי משמר הגבול", וזה אומר גבר הטבין גם בעיניי בטוון, והוא ממונה על דבר רגיש ששמו נמל אשדוד, שהוא רגיש מכל הבחינות, וגם הים הפתוח הוא מקום שממנו אפשר להגיע, ולדעתנו מה שעומד לרשות החלק הימי אינו כל כך מספיק יש גם הצד הפלילי, שעליו השתלט המג"ב בצורה טובה מאד. זה גם לדברי מנהל הנמל במקום.

אשר לדיור, ברצוני לאמר, שאנשי מג"ב גרים בתנאים שנעים להזכר בהם, אבל לא נעים לגור בהם. התנאים קשים מאד. אני שומע, שהם עברו עכשו לתנאים טובים יותר, ואני שמח שהדבר הזה נפתר.

אנחנו מתכננים עכשו ביקור יסודי בשפרעם. אנו מתכננים המשך הפגישות וההכרזות עם מחלקות במטה הארצי, ובמדת האפשר גם יותר סיורים ויותר ביקורים.

היתי רוצה, שהכנסת תגיע למצב, שבו, ועדה אשר מטפלת בענייני משטרה ובתי-סוהר, תהיה מורכבת מאנשים פחות עסוקים מאלה שהיום חבריה, ומאלה שהיום עומדים בראשה, ואז אפשר יהיה לעשות עבודה הרבה יותר גדולה ויותר יסודית.

מה שמעכב את פעולת הוועדה הוא שצריך תמיד לבקש את האישור בדרגים הגבוהים כדי לבקר בדרגים הנמוכים. לפעמים, עד שהדבר הזה מסתדר - עובר כבר הרצון, או עוברת האפשרות. אולי, אדוני השר, אדוני המפק"ל, אפשר לחשוב על אפשרות שבידי ארבעה מחברי הוועדה יהיה משהו שיאפשר להם לבקר בכל עת בלי כל הטיפול למתן האישור. לי, באפן אישי, לא פעם יש רצון רב, בערב, כשאני רואה ביידי, אני רוצה לקפוץ לתוכה ולסייר אתה יחד, ואז צריך להכין את הניירת ועוברים יומיים, ואז כבר אין לי זמן לזה.

אני עובר טסעיף השני, והוא רציני ביותר. אם אני הגעתי למסקנה, שצריך להגיש הצעה לסדר-היום על הצרך הדחוף בהגברת כחה של המשטרה - עשיתי זאת לא מכיון שחסרים נושאים להצעות לסדר-יום, אלא עשיתי זאת מתוך אמונה ומתוך ידיעת המצב.

אני חושב, שעד היום, למרות שחל שינוי ביחס אל משטרת ישראל - עד היום אנחנו איפה שהוא מתיחסים לדבר הזה כאל דבר שהוא נחלת העבר כמו משטרת המנדט. אם כי בזמן האחרון השתנה המצב לטובה, הרי את הפער הזה אי אפשר להשיג, כי למעלה מ-20 שנה היתה הזנחה של הנושא, ואז גם כשאתה מזרים היום כחות, אתה לא יכול להשיג את הפער שנוצר בגלל ההזנחה.

הפער הוא בכמה נקודות: הנקודה העיקרית היא, כח אדם. בנקודה זאת יש לי ויכוח עם שר המשטרה ועם אנשי המשטרה, כי אני תמיד טוען שחסר יותר, והם אומרים שחסר פחות. אבל, נתאחד על כך שחסרים היום כ-3,000 איש במשטרה. היום יש 14,5 אלף.

שר המשטרה ש.הלל : מגויסים בצורה רגילה, אנשים מדרגת שוטר, יש כ-10,000.

ב.צ.קשת : אני מדבר על החלק האופרטיבי, ז"א אנשי שדה, אנשי רחוב, אלה המסתובבים איפה שאומרים להם להסתובב, ואותם אנשים אשר, לפי הערכתו של המפקל, עובדים מנה כפולה של עבודה, אותם אנשים הנשלחים לפרק את מטעני החבלה ואינם יכולים לקחת את המטען ולפוצץ אותו במקום כי המקום הוא בלב העיר, והם צריכים לפרק אותו במקום והסיכון גדול, אותם שכנאים של כלי הקשר, אותם בחורים העושים את המלאכה, ואנו פוגשים אותם יום ולילה - שם המחסור בכח אדם הוא הרבה יותר גדול. גם אם תוקנה המשכורת, היא לא יכולה לפצות אותם על כך שהבית לא בית, המשפחה לא משפחה, והוא לא יכול לקבוע לו שום סדר-יום פרטי, כי עלולים לקרוא לו בכל רגע, והוא איננו יודע אם הוא יחזור בינוח או עיף לגמרי. המשכורת, גם אם הועלתה, היא אינה מושכת אנשים לבוא למשטרה.

בשטחים אחרים, המשטרה בשנים האחרונות עשתה מהפכה גדולה, נתקבלו אנשים עם השכלה גבוהה למחלקות שונות, והמשטרה הנהיגה דבר טוב, שאדם יכול להגיע מיד לדרגת קצונה, אם יש לו כישורים מיוחדים.

היום מדברים על כך שצריך להגביר את התמריצים לאנשי הייצור לעזמת אנשי שרותים. מדוע לא יחשבו במשטרה שי'אנשים שהם אנשי ייצור וצריך לתת להם מעל ומעבר למה שנשתנים לאחרים?

אני חושב, שגם במשטרה לא יתנגדו, שהטייד יקבל מעל למה שמקבל הקצין היושב במשרד. הסמל בשדה יקבל יותר מזה העובד בעבודת ספרים. צריך לחשוב כיצד זה יעשה כדי למשוך כח-אדם חדש לשורות המשטרה, מג"ב ושורות בתי-סוהר.

רשת הקשר : גם כאן, בעשתה מהפכה גדולה. הרגשנו, שחל שינוי ושיפור שאיננו מטפיק. היום, מוטל על המשטרה עוד תפקיד והוא, המשמר האזרחי. אמנם, יש תקציב נפרד, אבל כל העניין הזה מונח על כתפי המשטרה. המפכ"ל אחראי באופן ישיר על זה. שם אין רשת טלפונים מיוחדת למשמר האזרחי, ואין בנינים מיוחדים למשמר האזרחי. היום, אין מספיק במשטרה, כדי לשאת את זה. זה צריך לעלות, אבל זה הכרחי. אנחנו הטלנו תפקיד על המשטרה, ועלינו לתת לה את הכלים. זה אמור בכח אדם, ברשת הקשר, בבנינים ובכלי-רכב. על כל זה, יש לי התשובה: המשטרה לא בקשה מאתנו שנטיל עליה את התפקידים ואנחנו הטלנו עליה - חיבים לתת לה את האמצעים לכך.

כלי רכב: מכוננית חדשה, העושה אלף ק"מ בחדש, מצבה שונה ממכוננית העושה 5,000 ק"מ בחדש. מובן, שמכוננית אשר נקנתה חדשה, ובה נוהג אדם אחד, מצבה שונה ממכוננית שבה נוהגים מספר אנשים - ובמשטרה הנהגים מתחלפים - ז"א, הבלאי שם הרבה יותר גדול. כלי הרכב במשטרה, אינם מספיקים, ובחלקם חיבים להחליף אותם. כאשר אין מספיק כלי-רכב, או כלי הרכב שישנו איננו בסדר - הם אינם יכולים להגיע במהירות למקום שהמשטרה צריכה להגיע. ופה, אין חכמות. כל אחד מאתנו תובע מהמשטרה למלא את כל התפקידים, ובצדק. אני לא מוכן לקבל מהמפכ"ל "מה אתה רוצה, שאלחם עם סמים, כשיש לי כל המאסה של חבלה!?" או "מה אתה רוצה, שאהיה בכל מקום, כאשר יש חבלה, בשעה שיש בריונות!?" אנחנו לא מוכנים לקבל את זה, אבל מצד שני אנחנו לא נותנים לו את הכלים, שהוא יוכל להתגבר על זה.

אומרים לי, שהצדה בישראל, זה המצב הכלכלי, ועליך בתור איש ציבור לראות את המצב בכללו ולא להתייחס לנושא אחד. אני מודה ומתוודה, כשאני דן בנושא אליו אני קשור, או אני ממונה עליו - אני רואה את הנושא הזה. אחרים, שראו את כלל הדברים. אבל, במקרה זה, אני תובע שנראה במשטרה חיל בטחוני של המדינה, וזאת המהפכה שצריך לעשות במוחנו. משטרה היום זה חיל בטחוני, שפי שהצבא הוא חיל בטחוני; חוץ מזה שעל המשטרה מוטלים גם תפקידים לא נעימים כגון לפזר הפגנה של חברי.

אני, בזמן האחרון, מתעניין בהכאות עצירים ובשימוש בכח. אינני ילד, ואני יודע להבדיל בין כח מופרז וכח סביר. אינני מדבר על המכה הראשונה או המכה ששוטר מחזיר למפגין. אני מדבר על כח מופרז, ובזמן האחרון, לצערי, יש תופעה של הכאה מופרזת, איפה שלא צריך.

כידיד החיל הזה של המשטרה, אני אעשה את הכל כדי לעזור למשטרה לבער את הרע הזה. אני יודע שיש הוראות חמורות. אני משוכנע, שצמרת המשטרה סובלת מתופעה זאת כמוני. אני רוצה להיות משוכנע, שאין חיפוי בשום דרגות; שהסמל לא יחפה על השוטר והפקד לא יחפה על מישהו אחר וכו'.

זאת נקודה השייכת לאותו נושא, שאנו מעוניינים שהמשטרה לא רק תמלא את תפקידה אלא שגם יהיה לה שם טוב. למרות הכל, המשטרה שיפרה בהרבה את תדמיתה. אבל, המשטרה נמצאת בתוך חלון ראווה וכל מעשה, אדוני השר ואדוני המפכ"ל, כל מעשה של שוטר בעיירה הנידחת ביותר, הולך על חשבון כלל משטרת ישראל. לכן, אתם צריכים להיות הרבה יותר רגישים לנושא הזה.

אני חוזר במשפט אחד להצעתי לסדר-היום; על ועדת הפנים, העוקבת אחרי עבודת המשטרה, לעשות הכל כדי להגביר את כחה של משטרת ישראל, כדי שהיא תוכל למלא את תפקידיה המרובים והחיוניים ביותר.

היו"ר י. ארידור: אני מודה ליו"ר ועדת-המשנה וחברי ועדת- המשנה על פעולותיהם והסקירה שנמסרה. ח"כ ורדיגר מסתפק בינתים במה שמסר ח"כ קשת.

אני רוצה לבקש משר המשטרה להתייחס לאותו אספקט מצומצם של דיווח על פעולות לגבי המפגינים. אני אתייחס לזה, כשיהיה הדיון המשולב.

כממלא-מקום ליו"ר הוועדה, פניתי לשר המשטרה כדי לעזור לוועדה בעבודתה, ובקשתיו לתת אינפורמציה בקשר לתלונות שהיו למפגינים. האינפורמציה שהתבקשה היא זאת: שם המתלונן, שם הקצין או השוטר שנגדו הוגשה התלונה, מהות התלונה, מסקנות החקירה המשטרית והאמצעים שננקטו בעקבות זאת.

לצערי, האינפורמציה לא ניתנה, אם כי השר הודיע שיתן אינפורמציה בישיבת הוועדה. הויכוח הוא לא ויכוח על הנושא הספציפי של המפגינים, אלא הבעיה היא פרלמנטרית ממדרגה ראשונה; האם בידי הוועדה של הכנסת יהיה המידע הדרוש כדי שתוכל לבדוק נושא באופן אינטליגנטי, ז"א שכאשר יש לנו פרוט התלונות אנו יכולים לברר תלונה זו ואחרת ולדעת אם החקירה היתה מקיפה וענתה על המשאלות או לא. הבעיה אינה של אמון או אי-אמון בשר זה או אחר, אלא פשוט קבלת מידע לצורך עבודתה של הוועדה, בלי הקשר לבעיה זו או אחרת ושר זה או אחר, אלא כדי שהוועדה תוכל לפעול.

אני חייב להודות שלא יכלתי להצביע על חובה משפטית, שהשר צריך לתת את האינפורמציה הזאת. השאלה היא שאלה של יחסים בין הרשות הפרלמנטרית והרשות המבצעת, והשאלה היא אם הרשות המבצעת גטייע בידי הרשות הפרלמנטרית לקיים את הפיקוח שלה, וזה דבר שאנו מצווים עליו מכח תפקידנו בוועדה.

אני מבקש מהדוברים, להתייחס לנושא הזה בצורה העקרונית ביותר, ולא בקשר לענין זה או ענין אחר. לצערי, עד עכשו לא נתקלתי בתשובה חיובית לפרוט המידע שאני בקשתי.

ב. מואב: כדי שלא יהיה ויכוח בין השר ובין יו"ר הוועדה, אני מציע, שקדם נביע את דעתנו בענין זה.

א. גיבלבר: ברצוני להציע הצעה לסדר; הדיון הזה לא הגיע למליאת הכנסת לוועדה. אנחנו שאלנו מדוע היו"ר הזמין את הוועדה זאת אנשי המשטרה ופתח בדיון על ענין המפגינים וההפגנות. אמרנו, שבדרך כלל, לפי הנוהל, אם היו"ר רוצה להביא נושא לדיון בוועדה, נושא שלא הועבר ממליאת הכנסת, הוא צריך לשאול את חברי הוועדה. אמר היו"ר, שהוא חושב שבענינים מסוג זה צריך גם לסמוך על היו"ר, שהוא יביא נושא שיש בו ענין ציבורי.

היו"ר י. ארידור: הנושא הזה לא התחיל היום. הוא יגמר היום. הוועדה דנה בנושא זה בהסכמת הוועדה.

א. גיבלבר: עכשו קרה דבר נוסף, והוא, שהיו"ר רוצה להפוך את הוועדה הזאת לוועדת חקירה פרלמנטרית. יש אלפי תיקים במשטרה, ואם היו"ר ידרוש כמה מסמכים של כמה תלונות הרי המשטרה תוכל לבחור את אלה שקל ונוח לה, ואז מה נדע מזה? אם הוא ידרוש את כל ששים התלונות,

היו"ר י. ארידור: לא בקשתי שום מסמך, אלא אינפורמציה.

א. גיבלבר: אם המשטרה תביא שלש תלונות, שהן יותר קלות ואשר הן קשורות בהפרת משמעת מובהקת, זה דבר אחר, ואם יביאו את כל ששים המקרים, זה הופך אותנו לוועדת חקירה. זה לא תפקידנו. תפקידנו ללוות את פעולות המשטרה ולעקוב אחרי זה,

אבל, אנחנו לא חוקרים. זה לא תפקידנו. לכן, כל הבקשה לקבלת אינפורמציה מפורטת על מקרים אלה ואחרים, אינה נראית לי.

לוא היו באות תלונות לוועדה, ואנו היינו מעבירים את התלונות למשטרה, אז אנחנו יכולים לדרוש מהמשטרה שיתנו לנו תשובה לתלונות אלה. יש מקרים בהם מגיעות תלונות אלינו ואנו מעבירים אותן לשר הנוגע בדבר. אבל, לא היה דבר כזה במקרה הנדון. היו תלונות שהגיעו למשטרה, ואז שר המשטרה והמפכ"ל מינו ועדה לענין הזה. מדוע אנחנו צריכים להכנס לענין הזה? לא נראה לי, ששר המשטרה צריך לענות על זה.

ב. מראב:
אני אתיחס לענין רק עקרונית, לגופו של הענין, שהיו"ר העלה. עקרונית אני בעד גישה, שהוועדות של הכנסת יהיו גם ועדות שאפשר יהיה להזמין אליהן ציבור. אנו עושים זאת מצד אחד, אבל בדרך כלל, אנו עושים זאת עם ציבור מאורגן או גופים המיצגים ארגונים מסוימים.

מה שמלא-מקום היו"ר הציע לנו עכשו, זה שכל חבר ועדה יביא אינפורמציה משלו כפי שהוא יודע, וזה חורג מהנוהג שהוועדה נהגה עד היום. אני בעד גישה של פתיחות לציבור, ושהציבור יבוא ויאמר מה שיש לו לאמר, אבל לא בצורה כזו כפי שהציע יו"ר הוועדה, ולא כפי שהיתה הישיבה הקודמת. אם אנחנו הולכים לדבר מסוג זה, אז אני מציע שנציע נוהל של עבודה ואני אתמוך בזה בכל כחי, אבל לא כפי שהדבר נעשה בענין ההפגנות בביקור ד"ר קיסנינג'ר.

אני לא מוכן לתמוך בהצעה המפציפית הזאת, אלא אם נחליט על נוהלים. לא יתכן שבנדוק 60 תלונות כאשר אין לנו נוהלים לפיקוח כזה. עד שלא יהיו נוהלים כאלה, אינני מוכן לצורה מאולתרת כזאת.

י. תמיר:
אני רוצה להציע הצעה ולנמק אותה. אני מציע להפריד בענינים שאנו דנים בהם. הנושא של ההפגנות ותוצאותיהם, הועלה על ידי בפני הוועדה במסגרת הנוהלים שאנו קבענו לענינים בעלי חשיבות מיוחדת, שהם זוכים לדיון בוועדה בטדה ויש קונצנזוס שהדברים ראויים להשמע, והיה קונצנזוס כזה.

ב. היו 2-3 ישיבות בענין זה, ואני חושב שאביע את דעת השר, המפכ"ל ועוזרי, שהישיבות האלה תרמו את תרומתן החשובה להרגעת המצב.

אמר המפכ"ל, שיש קצין בירור שהוא בודק את התלונות, וכתום הבירור, אשר יוגש לו ע"י מר מרגלית - יביא את האינפורמציה בפני הוועדה.

אני מציע להסתפק בזאת שנשמע את האינפורמציה הקשורה בדוח הזה.

מה שמעורר ח"כ ארידור, זה לא נושא חדש והוא עלה כבר במהלך ישיבות הכנסת הזאת ובקודמותיה, בוועדת הכלכלה בהזדמנויות שונות, ובוועדות אחרות.

הגיע הזמן, שהכנסת תעיין בשינוי התקנון כדי להקבות לוועדות סמכויות מעבר למה שחוקק לפני שנים, ואז נדון בזה, ואם יחליטו אחרת, נשמע את כלם. כרגע, נשמע רק את הדוח, ונשאיר את הויכוח העקרוני שמעורר ח"כ ארידור. זאת שאלה עקרונית, אבל אני מציע שנשאיר את זה.

י. בארי:
אתיחס להצעות השונות לסדר-היום, שהועלו כאן, לרבות הצעת היו"ר ח"כ י. תמיר.

אני מציע, מעבר להכרעה העקרונית בדבר סמכויות הוועדות, שנגדיר את הבעיה העומדת בפנינו כאן. שר המשטרה רצה להבהיר לוועדה במה חילוקי-הדעות מתקדים כרגע. אולי נבהיר זאת בלי לפגוע בסמכויות הוועדה, ונדע במה אנו דנים כאן. אולי נגיע

לכירור הדבר בלי לפגוע בסמכויות. נשמע את הגדרת הבעיה.

מ. ורטמן:

אני חשבתי שאנו יכולים להתרכז סביב ההצעה של ח"כ תמיר. אבל, ח"כ בארי מעלה את הנושא מחדש. לא יכל להיות כאן ויכוח בין שר ובין הכנסת, או בין השר לבין וועדה של הכנסת. הוועדה צריכה לפעול בהתאם לתקנון. לדעת רוב חברי הוועדה - ושמענו את זה גם מח"כ תמיר - לא הוכרע שיש שינוי בעבודת הוועדות. יש הצעה להפוך את הוועדות לוועדות פתוחות ולוועדות חקירה וכו'. אינני יודע אם הויכוח על כך יסתיים בכנסת הזאת או בכנסת הבאה. אבל, כל עוד לא הוכרע, וקיים התקנון כפי שהוא קיים, אי אפשר לבוא ולבקש משר המשטרה להסביר אספה הויכוח. הויכוח הוא בתוך הוועדה. יש תקנון. שר המשטרה מופיע בפני הוועדה ומוסר אינפורמציה שהוא חושב, כשר, שהוא צריך למסור לוועדה.

לכן, אני לא מציע ששר המשטרה יגולל בפנינו אספה הויכוח, אלא אם אפשר להתרכז סביב ההצעה של ח"כ תמיר, שהמשטרה מוסרת אינפורמציה. השר לא צריך להסביר למה זה כך ולמה זה אחרת.

ב.צ.קשת:

אם אינני טועה, זו הפעם הראשונה בוועדת הפנים, שבאים כאילו מוכנים לאיזה שהוא סעיף. אני חושב, שזה לא טוב. צר לי, שאחרי דבריו של ממלא-מקום יו"ר הוועדה, השר לא אמר מאומה. הוא רצה לאמר, אבל אז באים חברי הכנסת ואומרים לנו שלא ידבר.

ד.זכין: זה פרוש שלך.

א.גיבלבר:

מה שאומרים הוא, שאם היו"ר של הוועדה רוצה מסמכים, הוא צריך קדם לשאול את דעת חברי הוועדה.

ב.צ.קשת:

אם זה לא ככה, ולא הבנתי את מה שאמרו פה - אני מציע, שהשר יגיד מה שיש לו להגיד. אחר-כך, תבוא בחשבון הצעתו של ח"כ תמיר, ויכולות לבוא גם הצעות אחרות. אבל, הבה נשמע.

יש משהו לא מובן; בא ח"כ שהוא ממלא-מקום יו"ר הוועדה, והוא מבקש משהו מהשר, והשר לא נותן לו, ורוצה להסביר. ובכן, הבה נשמע. אינני בית דין ולא ועדת חקירה. נשמע ונחליט מה לעשות עם הפרשה הזאת.

מ. הכהן:

לוא לא היתה השתלשלות העניינים כך, והמשטרה הודיעה חצי הוועדת גינוי, יכל להיות שהיתי מבקש ששר המשטרה יאמר את מה שיש לו לעצם העניין, כאשר הוא מתבקש להמציא מידע לוועדה. אבל, כשזה בא לאחר התכתבות גדולה, שראתה פרסום רב, לאחר שזה בא כך, מובן שצריכים לבוא לוועדה מוכנים. נכון שבאנו לוועדה מוכנים, ולכן צריך לדון קדם כל בשאלה העקרונית

נדמה לי, שגם כאשר גדון בשאלה העקרונית, הרי בקשות מהמשטרה להספקת מידע - ובנושאים אחרים אפשר לבקש זאת בוועדה - הרי לגבי המשטרה צריך להיות שיקול אחר כאשר באים לבקש מידע בתיקי חקירה.

גם אם בעניין העקרוני אסכים שצריך לספק לוועדה מידע, לדעתי לגבי המשטרה צריך להתייחס אחרת כאשר יש חומר חסוי.

אני אשמח לשמוע את השר, אבל לגבי העניין העקרוני דעתי היא זו כפי שהבעתי אותה.

ד. זכין : יש כאן כאילו חלוקה; חלק רוצה לשמוע את האמת, וחלק רוצה לטייח. לא היו דברים מעולם. אני מסכים, שהשר ימסור את דבריו.

אם רוצים לפתוח בנושא חדש לשינוי סדרי עבודת הוועדות והנוהלים, אם בנוסח אמריקאי או בנוסח קוסטה-ריקה, זה נושא אחר לגמרי. מה זה שייך לדיון היום?! למה ליצור כאן רשמים לא נכונים?

אני מציע, שנשמע את שר המשטרה.

היו"ר י. ארידור: אני מבין, שהדבר היחיד, שעליו מאוחדים כלם זה, ששר המשטרה ידבר.

שר המשטרה ש. הלל: אדוני היו"ר, חברי הוועדה, לפני התשובה שלי לדיון, ולפני האינפורמציה, אינני רואה עצמי פטור מלהעיר מספר הערות בנושא הנדון, וזה מאותו טעם שהזכיר אותו ח"כ הכהן

אנו נמצאים כאן לאחר שיו"ר הוועדה מצא לנכון - בעקבות דבריו ביבנו, בע"פ בכתב ובע"פ. - למסדר קומוניקאט בעתונות, שהוא לדעתי חסר תקדים. עוד לא נתקלתי בדבר כמו זה, שממלא-מקום יו"ר ועדה מסר קומוניקאט לאחר התכתבות... ובקומוניקאט נמסר, בין השאר: "...עד עתה לא נעתר שר המשטרה לפניית ממלא-מקום יו"ר ועדת הפנים... מ"מ יו"ר ועדת הפנים מסר לפרסום, כי לדעתו מוטלת על השר חובה ציבורית למסור את המידע המבוקש...".

אני, עם כל הכבוד, מטיל בזה ספק, אם יש זכות ציבורית לדרוש את זה, ובודאי אם יש זכות ציבורית לפרסם דברים כאלה. אני מטיל ספק בזה. אנו אינני חושב, שזה בסדר. ונאמר שם: "...וזאת כדי שוועדת הפנים תוכל להפעיל כחאוי את עבודתה...". אני, מתוך הפרסום ידעתי שקבלת מכתב תשובה על מכתב ששלחתי למ"מ יו"ר הוועדה. לזכותו של מ"מ יו"ר הוועדה, שהוא פועל יותר מהר מדואר ישראל.

היו"ר י. ארידור: על הפרסום לפני שהמכתב הגיע לשר, אני מצטער, וזה נבע מתוך זה שהיה עיכוב שלא בידיעתי במסלוח של הכנסת.

שר המשטרה ש. הלל: אני מטיל ספק בכך, שאתה כמ"מ יו"ר הוועדה, הדברים שאתה מפרסם, הם כאילו דברי הוועדה. אם אתה אומר, שיו"ר הוועדה פנה אל השר והשר עד עתה לא ענה, אבל הרי יומיים לפני כן קיבל יו"ר הוועדה תשובה ממני ובו נאמר מה אני חושב. היו"ר, כאילו בשם הוועדה כותב "עד עתה השר לא ענה". אני לא מוכן לקבל את זה. וממשיך ח"כ ארידור במכתב: "...ואם אין אתה מתכוון למסור מידע זה לפרטיו, צר יהיה לי להעיר כי לי נראה שתובת הרשות המבצעת, שאתה הנל נציגה, היא לסייע בכל יכולתה לפיקוחה ובקורתה של הכנסת. אי מתן המידע המבוקש, יפגע ביכולת זו בענין שהוועדת הפנים מופקדת עליו. אני מקווה שלא תרצה לטעון טעון משפטי פורמלי למניעת מידע מוועדת הפנים במקום שהענין הוא ציבורי ונוגע לאושיות הפיקוח הפרלמנטרי...".

כשהוא כותב "אי מתן המידע המבוקש..." - הלא זה כבר ניתן לפרסום.

אני מצטער מאד, אבל אינני חושב, שדבר שהועלה כמחשבה ורצון לשנות סדרי קיימים, אין זה מצדיק שתוך כדי בירור הענין הזה, במקום לקרוא לישיבת הוועדה ולהעלות את זה, או בוועדת הכנסת להעלות את זה - אני מטיל ספק רציני בכך אם זאת הדרך שהוועדה בוחרת כדי לנהל את הדברים.

אני מרשה לעצמי לאמר שבקשתי מכתב, משום שהתפתחה כאן שיטה, שאני רוצה להעיר עליה. אני עובד בשיתוף פעולה הדוק עם ועדת הפנים, לפחות שש שנים, והיו יושבי-ראש אלה ואחרים, ויש יו"ר ועדת-משנה, והיתה בדרך כלל מערכת יחסים תקינה. התפתחה שיטה, שממלא-מקום מזכיר הוועדה פונה בצורה כזאת שאני אינני רגיל לסגנון כזה במשך 12 שנות עבודתי בכנסת.

כשהיתה הפניה אלי לשם קבלת המידע, אמרתי שאני מבקש את זה בכתב. ואז, קבלתי את המכתב ממר ארידור, וזו לשובו: "אני מתכבד לפנות אליך בקשר לקבלת מידע על תוצאות חקירת המשטרה ומסקנותיה בענין התלונות על שימוש באלימות בלתי סבירה מצד אנשי משטרה בעת פיזור ההפגנות כנגד הסדר הביניים. לצערי נסיונות מזכיר ועדת הפנים לקבל את המידע, נענו בתשובה שהחקירה טרם נסתיימה..."

האמת היא, שאמרתי, שאנו עוד מחכים לתשובות, ובקשתי שנרכז את התשובה, יש אנשים שהגישו תלונה והלכו למילואים, יש עיכובים בקבלת תשובות. לכן, אנו רוצים לגמור לרכז את הענין, ואחר כך אבוא בפני הוועדה ואמסור את מה-שיש לי למסור.

אני מקבל, שיש כאן ענין עקרוני. אם היתי מוסר אינפורמציה, היו אומרים לי: "אדוני השר, האינפורמציה לא מספיקה". ז"א, זה לא שמטרתו פה אינפורמציה, אבל חבר ועדה יאמר שהוא רוצה אינפורמציה משלימה. אלא, עוד אפילו לא יודעים מה האינפורמציה אשר רציתי למסור, אם היא טובה או לא, ואז אומר לי ח"כ ארידור: "אודה לך אם תוכל להעביר אלי במכתב את המידע, הנובע למקרים שחקירתם כבר נסתיימה...". אני אז חשבתי שזה לגיטימי, ולא חשבתי שאם לא אעשה זאת תוך 24 שעות, יהיה פרסום כזה. הוא אומר: אודה לך אם תמסור לי בכתב את המידע... ואודה לך אם מידע זה יוכל לפרט לגבי כל מקרה שחקירתו נסתיימה את שם המתלונן, מהות התלונה, שם השוטר שנגדו הוגשה תלונה, ומה היו תוצאות הבירור והאמצעים שבנקטו אם היו כאלה".

יכל להיות שנשנה את נוהלי הכנסת. כאשר יהיה ויכוח על כך, יש לי להעיר מה קורה בסדרי נוהל בארה"ב ואל נקנא בזה.

נכון שח"כ ארידור הוא משפטן מופלג, והוא אומר, שאין באפשרותו לפי החוק לדרוש את הגשת האינפורמציה שהוא רוצה בה. אבל, כאשר יש כאן דרישה אולטימטיבית - יש בקשה של שם המתלונן - ז"א, ח"כ ארידור לא יודע מי התלונן; מה מספרם, והוא אומר לי: מה מספר התלונות, מה אמרו, ותביא לי את המידע הזה.

לי יש ספק כנה, כי חלק מהתלונות זה של אנשים ששלחו אלי מכתב, וחלק שלחו לראש הממשלה וראש הממשלה העביר אלי, ואני לא בטוח שהאיש שכתב את התלונה מעונין שח"כ ארידור ידע זאת, כי לוא היה רוצה בזה, הרי היה פונה אל ח"כ ארידור.

ח"כ ארידור מבקש שאודיעו מי פנה אלי. המתלונן פנה אלי או אל ראש הממשלה או אל המפכ"ל. לי לא ברור שאני חייב למסור מי פנה אלי, ואני גם לא חושב שאני רשאי. אם אמסור, יכל לאמר לי המתלונן ולשאול למה אני מוסר את זה לח"כ ארידור.

אחר כך אומר לכם מה הדבר "הנורא" שעשיתי, אשר הביא את ח"כ ארידור לפרסם את גילוי-הדעת הזה. יש כאן בהחלט שאלה עקרונית - נגד מי הוגשה תלונה. לא פעם השבתי לשאלות חברי-כנסת, מי האנשים החשודים שהגישו תלונה זאת וזאת. אני אומר בכל פעם, כאשר יש שאלות כאלה, המוגשות בונה-פידה ע"י חברי-כנסת, שהמשטרה אינה יכולה ואינה רשאית למסור שמות של אנשים שהוגשה נגדם תלונה, כי היא בודקת את זה, ואם יתברר שיש מקום למאסר, אז זה מקבל פומביות ואפשר יהיה לפרסם זאת. הלא אפשר לבקש ממני בכלל נגד מי הוגשו תלונות. אפילו השוטרים הם בני-אדם. אם אני מתרשם שיש ענין נגד שוטר, שזה מחייב הליך משפטי - יש הליך משפטי. אם נחוצה בדיקה - נעשית בדיקה.

יו"ר הוועדה כתב לי: "לאור זאת אודה לך אם תוכל...". חשבתי שהוא יודה לי אם אוכל. אני חושב עצמי ח"כ באמן. כתבתי לח"כ ארידור, שאני מבין כי ב-5 לדצמבר נתקיימת ישיבה של ועדת הפנים, שבפניה אופיע ואמסור את ההסברים הבדוקים על התלונות להטיפול בהן. ועוד כתבתי לו: "השאלה המועלית במכתבך בדבר העברת חומר בכתב על עניינים הנמצאים בטיפול, בבדיקה או בחקירה משפטית, מעוררת בעיות עקרוניות כלליות שבשל עקרוניותן וחשיבותן בקשתי לגביהן חוות-דעת משפטית".

זה כל הדבר "הנורא" שעשה שר המשטרה, כאשר מישהו מבקש ממני שאגיש לו שמות ואני אומר בפרוש שאני לא יכל. לא התחצפתי, ולא פגעתי בוועדה. אני, על המכתב הזה, מקבל את הפרסום הזה מעל דפי העתונות. למה?! למה זה מגיע לי?!

מתעוררת שאלה, שהיא לכל הדעות שאלה המחיבת בדיקה. בדיקה פרלמנטרית - אם אתם רוצים. זה מחייב גם בדיקה משפטית. פה זה כבר ענין עקרוני. נטלתי לעצמי את הרשות לא להגיד לו: "בשום פנים ואפן לא", אלא: "מאחר ויש כאן שאלות עקרוניות, אני חייב לפנות לשיקול-דעת משפטי".

אני מאד מצטער, ואני רואה חשיבות בלתי רגילה - וזה אטרתי בישיבה שהיתה לנו עם יו"ר ועדת הפנים - אני רואה חשיבות בכך, שוועדת הפנים של הכנסת תבקר את פעולות המשטרה ותאמר את כל הביקורת הפרלמנטרית המשתמעת. אני בעד זה, שוועדת הפנים תקיים את מערכת היחסים של פתיחות ואמון. האם באמת נתקלתם בבעיה שאין פתיחות? כשאני עומד בפני שאלה מסוג זה, כשמתעוררת שאלה מתוך גישה עקרונית, אמרתי ליו"ר הוועדה, שהוא מעורר שאלות נוקבות. ח"כ ארידור אומר, שהדבר הזה נוגע לאושיות הפיקוח הפרלמנטרי. האם יש כאן החלטה של הוועדה, שהמרתי את פיה? יש בקשה יוצאת-דופן, שאעביר מידע שרם שהוא נבדק, וזה לא ביתן.

אני באמת מקווה שנחזור למצב שאפשר יהיה לקיים גם ויכוחים נוקבים בצורה מסודרת ולא בצורה כזאת שאקבל מכתב וכאשר אענה, זה יהיה ההמשך עם הפרסום.

היו"ר י. ארידור: הדיון וחליפת המכתבים ביני ובין השר, עד הפרסום, נמשכו כחדש וחצי, ז"א במשך זמן מסוים היו פניות בע"פ. המכתב הראשון נשלח ב-12.11.75, והפרסום היה כעבור שבועיים. הבעיה היא שלא יכלתי לחכות עד ישיבת הוועדה, כי רציתי שהחומר יהיה לפני,

שר המשטרה ש. הלל: אתה כותב לי כיו"ר הוועדה ואתה חייב לחכות לישיבת הוועדה.

היו"ר י. ארידור: אני לא פניתי בשם הוועדה, אלא בשמי כממלא-מקום יו"ר הוועדה. השאלה, אחר כך, מה הוועדה עושה, זה ענינה של הוועדה. אני פניתי כממלא-מקום יו"ר הוועדה, וחשבתי שמוטב שהחומר יהיה מונח לפני ישיבת הוועדה, כדי שלוועדה יהיה החומר הדרוש לדיון. זכותו של השר לסרב, ואף פעם לא טענתי שהוא חייב למסור זאת. זכותו לנהוג כפי שהוא בונה.

שר המשטרה ש. הלל: האם עלי להתיחס לפניתי ח"כ ארידור כפניה אישית שלו?

מ. הכהן: מותר לוועדה לחשוב, שהפניה לא בסדר.

היו"ר י. ארידור: מותר לוועדה לחשוב שזה בסדר או לא. אני לא פניתי בשם הוועדה.

שר המשטרה ש. הלל : רבותי חברי הוועדה, אני רואה עצמי חייב, לפני סיכום, מספר הערות בסיומו של דיון. אני רוצה לאמר, שהמדובר היה בצורך שהיה למשטרה להתערב לא כדי למנוע הפגנה, אלא כדי למנוע הפרה של הסדר הציבורי או כדי למנוע מקרים כמו הפרעה לכניסה לביתו של ראש הממשלה, או הפרעה לכניסה ויציאה לכנסת.

אני אתיחס בדברי לענין התלונות, אשר כפי שנאמר פה, המפכ"ל מינה קצין מיוחד לבדיקת הדברים.

אבל, רציתי להתייחס, בעקבות הדיון שהיה, ואני רוצה לאמר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שלא זאת בלבד שהמשטרה ומדינת ישראל מודעת לכך שיש מקום לחפש ביטוי ע"י הפגנות. הפעולות האלה לא נבעו משום שהפגנה זאת או אחרת נעשתה שלא ברשיון - אם כי זה לא בסדר - אלא כאן מדובר בהפרעה ממסית ומוחשית של הסדר, כמו פריצה לבית וכו', והפעולה שהמשטרה עשתה היא במסגרת החובה המוטלת עליה כדי לקיים את הסדר הציבורי.

אני אומר את הדברים האלה משום שבאותה תקופה היו עשרות רבות של הפגנות, ברובן הגדול ברשיון ובחלקן שלא ברשיון, והבעיות היו באיזה מדה המשטרה חיבת לנקוט בפעולה כדי להשיב את הסדר על כנו.

אחד הדברים המנחים את המשטרה הוא, מה זה הפרעה לגיטימית. השאלה אינה פשוטה. יש סוג הפרעה, שאנו אומרים שהיא לגיטימית ואין כוונתה להפריע באופן מוחשי לזולת, וגם כאשר הדברים לא נעשים לפי כללי הרשיונות, אז יש בענין זה מדה רבה של הכנה, כי המשטרה אינה מעונינת להגיע לעימות. (מ.הכהן: למשל, מה?) אם יש הפגנה, שאינה באה להפריע את הסדר - המשטרה לא תראה בענין זה הפרעה. אבל, דברים כמו חדירה לבתים, או חסימת כניסה ויציאה לכנסת, זריקת אבנים וקריעת צמיגים או חסימת עורק ראשי - באלה הדברים, המשטרה חיבת לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותה כדי להשיב את הסדר על כנו. בענין הזה, המשטרה פועלת לפי החוק הקובע, שאם אנשים מסרבים להתפזר ומפריעים לסדר הציבורי, יש סמכות לשוטף לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותו, לרבות שימוש בנשק חם.

אני רוצה לקרוא את הסעיף בחוק, לענין זה, סעיף 83. אני אקרא את הסיפא של סעיף 83: "כל שוטר או כל אדם המטמם כמסייע לאותו אדם או שוטר, לכל לעשות את כקנהחוץ כדי לפזר את כל האנשים המוסיפים להתקהל כך, או כדי לתפסם כלם או מקצתם ואם התנגד איזה אדם לתפישה יכל האדם המורשה כנ"ל להשתמש באותו הכח שיהיה בו צורך סביר כדי להתגבר על ההתנגדות הזאת והוא לא ישא בכל אחריות פלילית או אזרחית על גרמו נזק או מוות לכל אדם או נזק לכל רכוש מחמת השימוש בכח זה."

יש לנו כאן שאלה של שימוש בכח סביר. זאת שאלה. אם ישתמש בכח לא סביר, אז האדם עבר עבירה שהיא שימוש בכח לא סביר. אם יהיה כח סביר אבל מרובה, ז"א סביר בהתאם למקרה, יש שאלה באיזה מדה זה סביר, ובית משפט יכל לאמר שהשימוש בכח היה מעל לסביר ולא היה לצרכי המשטרה הזאת.

אני אומר את הדברים האלה, משום שעצם העלאת השענה, שתוך כדי פיזור הפגנה היה שימוש בכח ע"י המשטרה, השענה הזאת אינה פוגעת בעיקרון. המשטרה לא התזמרה לאמר, שבמקרים אלה היא לא השתמשה בכח, אלא צריך לבדוק אם הכח היה מעל לסביר. נכון שהיו מקרים, שלקחו את המפגין ארבעה שוטרים. אבל, צריך לבדוק אם האיש התנגד, ולכן לקחו אותו ארבעה שוטרים. הרי זה איננו שימוש בכח מעל לסביר.

התלבטנו, מה זה נקרא "הפרעה לגיטימית". עמדה בפני שאלה אקוטית, האם מוכרת במסגרת ההפגנות הפרעה ליד מקום מגוריו של אחד האנשים. אני, בשלב מסוים, בקשתי שנעמיד את העניין הזה במבחן של בג"צ, והיתה אלינו פניה לפני כמה שנים לקיים הפגנה ליד ביתו של שר החוץ. המשטרה סרבה לתת רשיון לקיים הפגנה, משום שביקשו לקיים אותה לא ליד משרד החוץ, אלא ליד מקום מגוריו הרשמי של שר החוץ, ז"א דירת השרד של השר, והיתה בקשה לקיים הפגנה ליד דירת השרד שלו.

איבני מתיחס לכך שלא היה רשיון, אלא אדם אמר שהוא רוצה רשיון כדי לקיים הפגנה ליד ביתו של אחד מנושאי המישרות. בג"צ קבע, בהרכב של שלושה שופטים, כבוד השופט ויתקון, כבוד השופט עציוני וכבוד השופט מני, קבעו את החלטה הבאה: "... המשטרה אינה מוכנה להרשות את קיום האסיפה במקום המבוקש דוקא, שהוא קבע, הרחוב שלפני ביתו של השר. היא לא נתבקשה להרשות קיום אסיפה בכל מקום אחר. ואם תתבקש, אין אנו יודעים מה תהיה עמדתה. בעתירה נאמר, כי המשטרה מנמקת את סירובה לתת את הרשיון המבוקש בנימוק, שהמקום המיועד לאסיפה הוא מקום מגוריו הפרטי של שר החוץ. בתגובה על כך מציינ העותר כי "מטרת האסיפה האמורה היא להביע דעה לעמדה ציבורית רחבה נגד מדיניותו של שר החוץ אישית." "לדעת העותר, הציבור רואה את מר אבן אישית כאחראי העיקרי למצב העניינים ששבויינו עדיין בידי ארצות ערב..." והבקשה נדחתה.

ב.צ.קסת: ז"א, על ידי זה מכריחים לעשות הפגנות בלי רשיון.

שר המשטרה ש.הלל: לא. ע"י זה מכריחים לעשות את ההפגנות במקומות המיועדים לזה. כשאתה רוצה להפגין נגד שר החוץ - תפגין ע"י משרד החוץ. אני בעד זה, שכל האפשר ובמדה ואין בזה להפריע - שתינתן אפשרות לקיים הפגנות ע"י המשרדים. אבל, כאן מדובר בשאלה עקרונית. לא מדובר בהפגנה ללא רשיון, ולא בהפגנה פרועה, אלא עצם הרשיון לא יכל להנתן, ודעת בית המשפט היא שהמשטרה צודקת בעניין זה.

אנשים שרצו להפגין ליד ביתו של החוץ, ואין לי ספק שהדבר הזה עמד במבחן הביקורת של בג"צ, וכל עוד החוק לא ישתנה אנחנו רואים בזה הפרעה שהדעת אינה סובלת אותה. המשטרה הלכה בעניינים אלה כל הזמן בדרך של אורך-רוח ולא נסתה להפריע לזה, ובודאי לא בכח.

בכל אותם מקרים, שהמשטרה אמרה שאין להרשות את זה, היא פעלה בהתאם לחוק, ותשאר השאלה האם זה היה כח סביר או מעל לסביר. (ב.צ.קסת: על זה מדובר.) מדובר על כך, אם התלונבות נמצאו נכונות כשהפעילו כח. השאלה אם המספר הזה של תלונבות, היה בו כדי להצביע שהיה שימוש בכח לא סביר. (היו"ר י. ארידור: השאלה אם התלונבות מוצדקות או לא.) כפי שנאמר, המשטרה התחילה לבדוק בצורה יסודית את התלונבות. היו הרבה מכתבים על כך שהמשטרה נהגה בסבלנות רבה מדי, והיו כאלה שטענו שזה מכיון שזו העמדה שלי. אני מוחק את הטענות של אלה שאמרו שעשינו פחות מדי 5 יותר מדי, איבני מתיחס עכשו למכתבים אלה. התקבלו 21 פניות במכתבים ומברקים, שהם בבחינת תלונה, כאשר אנשים כתבו לי או למפכ"ל והתלונבו על התנהגות המשטרה. היו 18 תלונבות - חלק לשר המשטרה וחלק לראש הממשלה, וחלק לקצינים בכירים, והיו 32 דברים שלא מוכרחים לחשוב אותם לתלונבות, אבל אנו התייחסנו אליהם לצורך זה כתלונה.

32 אנשים טענו "פזרת אותי...", ז"א לא תלונה פורמלית אלא כשאדם הובא לחקירה, הוא הטיח כלפי השוטרים: "אתם פזרתם אותי" וכו'.

7 אנשים, שגם הם לא הגישו תלונבות פורמליות, אבל כשהובאו להארכת מעצר, השמיעו בבית המשפט דברים, שאנו החלטנו לראות בזה תלונבות. ז"א, תלונבות במכתבים ומברקים היו 21, ואת הדברים האחרים אספנו מכל מיני גורמים או דברים שאנשים השמיעו בבית-המשפט.

היה מקרה, שמישהו לא השמיע תלונה, אבל העו"ד שאל אותו האם הכו אותו, והוא ענה: "התיחסו אלי לא טוב", ואנו רשמנו את זה כתלונה, גם כן.

ובכן, היו 57 תלונות בפני המשטרה, בסך הכל. חלק מהתלונות היו טענות פלוני: "עד עכשו האמנתי במשטר דמוקרטי, אבל אחרי שרואים את התנהגות המשטרה, אבדתי את האמון במשטרה...". היו כאלה שאמרו שהיו חברים במשמר האזרחי והחזירו לי את הכרטיס, בטענה: "מאתר והמשטרה פועלת מכל מיני שיקולים פוליטיים...". היתה תלונה מסוג זה: "מדוע המשטרה גילתה יעילות-יתר בפיוזר ההפגנות ולא טיפלה כראוי בענין קצ"א". "ז"א, יש סוגים כאלה של טענות, שאני יכולתי להוריד את זה, אבל לאחר בדיקה הסתבר שזה מסוג הדברים שאתה לא יכול לבדוק אותם. היתה אישה אחת, שאמרה, שהיא חושבת שכל זה קרה משום שהשוטרים ספרדים ומרבית המפגינים הם אשכנזים. אני לא אמסור את שם המתלוננת לח"כ ארידור, כי היא התלוננה בפניי ושלחה לי את התלונה.

נשאלו לבדיקה ממשית, נוסף ל-57 התלונות, ושני אנשים אשר הגישו תביעה לבתי-משפט על תלונות אזרחיות. גם אליהם פנינו ובקשנו לשמוע את התלונות. הם אמרו, שהם יופיעו בפני בית-המשפט, ולכן אין לי אפשרות לאמר מה התלונות שלהם.

היה אדם אחד, שפנה בתביעה לקיים משפט פלילי אזרחי והענין עדיין בדיון. הוא פנה ליועץ המשפטי של הממשלה. הוא לא רוצה לדבר אתנו ואין לנו פרטים. כך, שאלה של תלונות שאיננו יכולים לאמר שאנו נבדוק, כי אנשים פחדו לשתף פעולה ואי אפשר לבדוק על מה הם התלוננו.

מתוך 57 התלונות, שנשאלו, היו 38 תלונות על הפעלת כח ומכות, שכל אחת מהן נבדקה בצורה יסודית. היו 5 תלונות על גרירה למעצר. התיחסנו לזה כאל פגיעה בגוף. היו 5 תלונות של אנשים שטענו שהם לא השתתפו בהפגנה, ועצרו אותם. יש תלונה של מישהו הטוען: "למה עצרתם אותי, כשיש אנשים שעשו בדיוק כמוני?". היו 4 תלונות על גרימת נזק לרכוש, ומהן 2 התבררו, ו-2 עדיין בבירור. אלה הן טענות של מי שבא עם אפנוע והשוטר נתן מכה ושבד את הפנס של האופנוע. היו תלונות על העלבה, שתוך כדי מעצר, הקצין אמר מלה זאת והוא אמר מלה אחרת. היו תלונות, שבבית המעצר התיחסו אליהם כאילו היו פושעים פליליים.

היתה תלונה מוזרה על כך, שבחיפה כאילו שוטר אמר לנהג "תדרוס אנשים אלה ואלה". הנהג העיד שהשוטר אמר לו: "תמשיך להתקדם, רק אל תדרוס". ניסו לחסום את הכביש, והקצין אמר לנהג שימשיך לנסוע רק שלא ידרוס. יכל להיות, שמי ששמע, שמע רק חלק מהדברים. אני שמעתי את עדות הנהג ואת עדות המתלונן.

כפי שמתקבל מהחלוקה הזאת, מרבית התלונות הן על שימוש בכוח. אנחנו בקשנו לבדוק כמה מקרים של פגיעה היו. עד עכשו הצלחנו להשיג 3 תעודות רפואיות: 1. שפשוף עם שטף דם תת-עורי באמת יד ימנית. (זה בהחלט יכול להיות ממכת אלה) 2. שפשוף עור בשוק רגל שמאלית. אין סימני חבלות. סיפול נגד כאבים. 3. זה המקרה החמור ביותר, שבעקבותיו לא נאלץ האדם לשכב, אלא נתנו לו 10 ימים של מנוחה וכדורים, ויש שם חבלה בערף עם פצע של 1 ס"מ עם שטף דם תת-עורי עם כותר של 10-30 ס"מ, ועוד שטף דם תת-עורי 10-12 ס"מ ברגל, ומכה בחזה.

מ. הכהן: באיזה הפגנה מדובר כאן?

שר המשטרה ש.הלל: אינני זוכר. אם איני טועה, זה היה בהפגנה לפני הכנסת, ז"א כאן היתה התנגשות, ומכל ההתנגשות יש שלש תעודות רפואיות.

הבעיה אינה אם קיבל שפשוף ושטף-דם תת-עורי, אלא אם אפשר להוכיח שזה נעשה בניסיונות שלא היה סביר להשתמש בכוח זה.

מ. הכהן : יש פגיעות בשוטרים?

שר המשטרה ש.הלל: יש, אבל גם שם הפגיעות לא רציניות. אני לא יכול לאמר, שהשוטרים יצאו מכלל שימוש. אלה קיבלו שיפשופים, ואלה קיבלו שיפשופים. זה יכול לאפשר לנו להתייחס לדברים בפרספקטיבה הנכונה שלהם.

בין התלונות, 6-7 תלונות נמצאו מוצדקות או מוצדקות חלקית.

היו"ר י. ארידור: האם אפשר לדעת מי המתלוננים, שתלונתם נמצאה מוצדקת או מוצדקת חלקית?

שר המשטרה ש.הלל: אני מוסר עכשו את העובדות. אני חושב, שאתה יכול לפרסם בעתון, שמי שחושב שתלונתו מוצדקת, שיפנה אליך.

י. בארי : באלה מקומות מדובר?

שר המשטרה ש.הלל: כל אחד מהמתלוננים קיבל תשובה בסוף החקירה. יש חלק, שאנו מבקשים מהם אינפורמציה נוספת. אין מתלונן אחד, אשר פנה ואין בפניו תשובה שאם הוא רוצה הוא יכול לערער או לעשות כל מה שהוא רוצה. יש כאלה, שאנו מבקשים מהם אינפורמציה נוספת, והם לאחר מעשה איבדו את הענין בזה.

היתה תלונה על מקרה ע"י הקאנטרי-קלוב, על ניפוץ פנס בקטנוע. בשני מקרים אלה המשטרה אמרה שהיא מפצה את האנשים, אם כי באחד מהמקרים כלל לא יכל היה להצביע מי עשה את זה. אמרנו, שאם יש בעיה שלמישהו נשבר הפנס - קדם כל בשלם עבור זה.

מ. הכהן : האם המקרים המוצדקים, יש בהם אותה חות-דעת על פגיעה? האם אלה אותם אנשים?

שר המשטרה ש. הלל: לא.

מ.הכהן : ז"א, כאשר אדם מתלונן על חבלה רפואית, והביא אישור רפואי, האם תלונתו מוצדקת?

שר המשטרה ש.הלל: לא. יש שני מקרים שרשמנו אותם מוצדקים חלקית לגבי פגיעה ברכב, נופץ פנס במכונית או בקטנוע, ואלה לא הביאו תעודות רפואיות. יש מקרה שהתלוננו על התנהגות לא הולמת של המשטרה, ואין כל פגיעה גופנית.

יש עוד מקרה בתל-אביב, שמכונית נחבלה ע"י שוטר, כשעבר בסמוך בזמן ההפגנה. המתלונן לא יכל היה לזהות את השוטר. האדם הזה נקלע במקרה למקום, והוא לא יכל לזהות. הוא חושב, שזה היה שוטר.

אחד התלונן, שהוא לא התנגד למעצרו ותוך כדי הובלתו הוא קיבל סטירה או משהו כזה משוטר. זה נמצא בכון.

בשני המקרים, השוטרים יועמדו לדין. במקרה אחד, אומר השוטר, שתוך כדי המעצר האיש הוציא אותו מכליו ולכן סטר לו, ז"א יש כאן התנהגות בלתי הולמת, כי זה כבר לא בזמן ההפגנה, אלא תוך כדי המעצר.

יש שני מקרים, שקצינים הוזהרו ע"י המפק"ל, כיון שמצפים מקצין בכיר שיתנהג בצורה הולמת.

יש מקרה אחד בתל-אביב, ששוטר ירה יריה, והוא יועמד לדין משמעת.

יש תלונה של אדם, שלאחר שהוא נעצר, קצין בכיר השתמש בביטויים עולבים לגביו. הקצין הבכיר מודה בכך, אבל הוא אומר: "ומה לגבי הביטויים מצד שני?"

המשטרה מתנצלת במקרים אלה, אם כי היא יודעת, שהאזרח תרם למקרה הזה. יחד עם זאת, אנו מתנצלים על כך שהיתה תגובה בלתי הולמת.

מקרה אחד היה בתל-אביב, מול הקריה. זה היה בהפגנה של אסא קדמוני. אז, היתה הירירה.

יש מקרה של מישהו, הטוען שהוציאו לו את הרם-קולים. התלונה נבדקה, ונמצא שהפעולה של המשטרה היתה מוצדקת, וכך השיבו לו.

בצומת רופין-בן צבי בירושלים היה המקרה לגבי המלים העולבות של הקצין. אדם שנעצר, קיבל את הפרטים של קצין המשטרה, שהשתמש בביטויים עולבים. על זה המשטרה התנצלה.

י. בארי : האם בין התלונות המוצדקות, היה מישהו בהפגנה ע"י ביתו של ראש הממשלה?

שר המשטרה ש.הלל: ניפוץ פנס של קטנוע, אשר אנו חשבנו זאת עקרונית למוצדקת, זה היה ליד ביתו של ראש הממשלה.

יש עוד מקרה, שמישהו קיבל בעיטה ע"י ביתו של ראש הממשלה. היתה אמנם התפייסות, אבל הבעיטה נבעטה.

שני אנשים פנו ישירות לבית-המשפט לתביעה אזרחית, ואינני יודע עוד מה יהיה הסיכום בענין זה. אחד טוען שהוא קיבל מכה לאחר שהוא נעצר. המשטרה עשתה מאמץ עליון כדי לזהות את השוטר. האיש נתן מספר רשיון של שוטר, שהוכח שהוא לא היה במקום זה באותו זמן. אבל, זה נחשב לתלונה מוצדקת. לא יכלנו לזהות את השוטר, כדי להעניש אותו.

בערך במחצית המקרים הצלחנו לזהות את השוטר, שלגביו התייחסה התלונה. במחצית מהמקרים לא יכלנו לזהות, משום שהפרטים לא היו נכונים, או שהמתלונן לא יכל היה לזהות את האנשים. אלה הם מרבית הדברים.

היו מספר תלונות של אנשים, שאמרו שהם לא השתתפו בהפגנה, אלא עמדו מהצד והותקפו או נעצרו. אשה אחת טוענת, שבעת שהשוטרים פיזרו את הקהל, היא נדחפה ע"י הקהל שברח מהשוטרים.

יש שלש תלונות, אשר עדיין נמצאות בהליך משפטי כל-שהוא. יש שני אנשי משטרה, שיועמדו בפני דין משמעת. שני שוטרים הוזהרו. יש שני מקרים שפוצו. יש מקרים חופפים, שגם שילמנו פיצויים וגם האיש ההיה אחראי לכך, קיבל את האזהרה. יש מכתב האומר: "אני מסרב לענות לכם, ואפנה ישר לבית המשפט."

יש מקרה של אשה, האומרת שכתוצאה מפעולת המשטרה, אנשים דחפו אותה. זה נחשב לתלונה בתוך כלל התלונות.

יש מספר טענות על כך, שתוך כדי פיזור ההפגנה, התיזו על אנשים מים. המתז אמנם עשה את מה שהוא צריך לעשות. במקרה זה, לא היה צבוע במים.

יש טענה, שנשמעה בוועדה, על כך שאשה הרה היתה במקום ודחפו אותה.

אינני יודע אם הוועדה מתכוונת לסכם את הדבר הזה

בסיכום או בהחלטה. נראה לי, שכאנשי ציבור, אנחנו צריכים להמליץ, שאשה הרה לא תשתתף בהפגנה, גם כאשר היא חוקית. אין זה הגיוני, שנשים הרות תשתתפנה בהפגנות, גם אם הן הפגנות ברשיון.

ב.צ.קשת: זאת היתה אשה, שראו שהיא בהריון והכו אותה. אולי היא לא היתה צריכה להיות שם. אבל, אם היא היתה שם - לא היה צריך להכות אותה.

שר המשטרה ש.הלל: אני לא מעלה על דעתי, שמשהו הכה אותה וידע שהיא בהריון. יחד עם זה, אני חושב שזה בלתי הגיוני, שאשה בהריון תשתתף בהפגנה. יחד עם זאת, ההפגנה הזאת הוכרזה כבלתי חוקית, פעם, פעמיים ושלוש. אחרי זה, לא צריך לבוא בטענות שהכו אשה הרה.

היו"ר י. ארידור: האם השר סיים את דבריו לענין זה?

שר המשטרה ש.הלל: לענין זה, סיימתי. אני מוכן להמשיך ולהביע דעתי בדברים האחרים.

היו"ר י. ארידור: הדיון יימשך בישיבה אחרת, ואז אפשר יהיה להמשיך להתייחס לנושאים האחרים. אני רוצה לסיים את הדיון בנושא זה.

י. תמיר: אני מבקש להעיר בקשר לפרסום הדברים. אני רואה בעיני רוחי את הפרסום של הממצאים, כמסמך היכל להנחות את הוועדה על פי מנוחות או להסעיר אותה - תלוי איך מפרסמים.

אני מציע שתי הצעות: 1. אף אחד מאתנו לא יהיה שותף לפרסומים פרטיזניים. 2. תינתן הודעה על דעת הוועדה ואנשי המשטרה. אני חושב, שזה מומנט חשוב בקביעת העובדות, ואני מבקש, שהפרסום יהיה עובדתי עד כמה שאפשר.

היו"ר י. ארידור: אנו עוברים לענין אחר שהוא בחירת נציגי ועדת הפנים לוועדה משותפת בראשות יו"ר ועדת העבודה, בנושא של הבניה בראשון-לציון.

אני מציע ש-5 נציגי ועדת הפנים יהיו 3 חברים של ועדת-המשנה של ועדת הפנים בענין זה, ח"כ ב.מואב, ח"כ י. בארי וח"כ א.גבלבר, ונוסיף עליהם את ח"כ ד.קורן ואת ח"כ י.תמיר.

ההצעה ת ק ב ל ת.

הישיבה בנעלה בשעה 11.00
